

SPIS TREŚCI

Notki o autorach	13-17
Wykaz skrótów	19
Od autorów	21

ROZDZIAŁ I

GENEZA I ROZWÓJ INSTYTUCJONALNY INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ OD TRAKTATU PARYSKIEGO PO KONSTYTUCJE DLA EUROPY	25
1. Wprowadzenie	25
2. Sytuacja gospodarcza w Europie po II wojnie światowej. „Plan Marshalla” i utworzenie Europejskiej Organizacji Wspólnoty Gospodarczej	27
3. Utworzenie NATO	30
4. Utworzenie Rady Europy	30
5. Europejska Wspólnota Węgla i Stali	36
6. Europejska Wspólnota Gospodarcza (obecna Wspólnota Europejska) i Europejska Wspólnota Energii Atomowej (Euratom)	40
7. Zmienne koleje losu dalszych etapów procesu integracji europejskiej – droga do Jednolitego Aktu Europejskiego	46
7.1. Kryzys idei integracji w latach sześćdziesiątych. Kompromis luksemburski	46
7.2. Terytorialny rozwój Wspólnot Europejskich i Unii Europejskiej	49
7.3. Pierwsze powszechne wybory do Parlamentu Europejskiego	53
7.4. Prace nad powołaniem Unii Europejskiej. Jednolity Akt Europejski	54
8. Etapy bezpośrednio poprzedzające Maastricht	60

9. Traktat o Unii Europejskiej – struktura i zarys treści	63
9.1. Zagadnienie rozszerzenia Unii Europejskiej w świetle Traktatu z Maastricht	66
10. Traktat Amsterdamski z 2 października 1997 roku	67
11. Karta praw podstawowych Unii Europejskiej	75
12. Traktat z Nicei z 26 lutego 2001 roku	81
13. Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy	90
14. Kalendarium najważniejszych wydarzeń w historii integracji europejskiej ..	92
15. Wybrane inne organizacje w Europie	101

ROZDZIAŁ II

STATUS PRAWNY UNII EUROPEJSKIEJ	107
--	------------

ROZDZIAŁ III

UNIA EUROPEJSKA A PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE	117
---	------------

ROZDZIAŁ IV

SYSTEM INSTYTUCJONALNY WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

ORAZ UNII EUROPEJSKIEJ	127
1. Uwagi wprowadzające	127
2. Rada Europejska	130
3. Parlament Europejski	135
4. Rada Unii Europejskiej	153
5. Komisja Europejska	161
6. Europejski Trybunał Sprawiedliwości (ETS)	169
7. Sąd Pierwszej Instancji	176
8. Trybunał Obrachunkowy	178
9. Organy pomocnicze Wspólnot Europejskich przewidziane przez Traktaty ...	180
9.1. Komitet Ekonomiczno-Społeczny	180
9.2. Komitet Regionów	183
10. Organy wyspecjalizowane Wspólnot Europejskich	186
10.1. Europejski Instytut Monetarny (EMI)	186
10.2. Europejski Bank Centralny (EBC)	187

10.3.	Europejski Bank Inwestycyjny	189
10.4.	Komitet Gospodarczo-Finansowy	191

ROZDZIAŁ V

ZASADY PRAWA UNII EUROPEJSKIEJ 195

1.	Uwagi wstępne	195
2.	Zasady ustrojowe	204
2.1.	Zasada pierwszeństwa prawa wspólnotowego	204
2.1.1.	Uwagi ogólne	204
2.1.2.	Podstawowe orzeczenia ETS wyrażające zasadę pierwszeństwa prawa wspólnotowego	208
2.1.3.	Podstawowe elementy zasady pierwszeństwa prawa wspólnotowego oraz jej konsekwencje dla krajowych porządków prawnych	218
	• Nakaz zapewnienia skuteczności prawa wspólnotowemu w krajowych porządkach prawnych	218
	• Konieczność jednolitego stosowania prawa wspólnotowego we wszystkich państwach członkowskich	220
	• Zakaz stosowania przepisów prawa krajowego sprzecznych z prawem wspólnotowym	221
	• Konieczność unieważnienia lub zmiany przepisu prawa krajowego niezgodnego z prawem wspólnotowym przez właściwe organy państw członkowskich	223
	• Nakaz tworzenia prawa krajowego, jeśli wymaga tego prawo wspólnotowe dla zapewnienia jego skuteczności . . .	225
	• Zakaz tworzenia przepisów prawa krajowego sprzecznych z prawem wspólnotowym	227
	• Nakaz stosowania prawa wspólnotowego	227
	• Nakaz respektowania interpretacji prawa wspólnotowego dokonywanej przez ETS oraz nakaz interpretowania prawa krajowego w zgodzie z prawem wspólnotowym	228
	• Zakaz badania ważności prawa wspólnotowego przez organy krajowe, w tym trybunały konstytucyjne	230
2.2.	Zasada skutku bezpośredniego	232
2.2.1.	Uwagi ogólne	232
2.2.2.	Skutek bezpośredni rozporządzeń	240
	• Uwagi ogólne	240
	• Podstawowe orzeczenia wyrażające zasadę skutku bezpośredniego rozporządzeń	243
2.2.3.	Skutek bezpośredni dyrektyw	246

2.3.	Zasada solidarności	250
2.3.1.	Uwagi wstępne	250
2.3.2.	Wybrane orzeczenia ETS odwołujące się do zasady solidarności	257
2.4.	Zasada subsydiarności (pomocniczości)	262
2.4.1.	Uwagi wstępne	262
2.4.2.	Wybrane orzeczenia ETS odwołujące się do zasady subsydiarności	263
2.5.	Zasada proporcjonalności	266
2.5.1.	Uwagi wstępne	266
2.5.2.	Wybrane orzeczenia ETS odwołujące się do zasady proporcjonalności	267
2.6.	Zasada ściślejszej współpracy	271
3.	Zasady systemowe	281
3.1.	Zasada kompetencji powierzonych	281
3.2.	Zasada równowagi instytucjonalnej	283
3.2.1.	Uwagi wstępne	283
3.2.2.	Wybrane orzeczenia ETS odwołujące się do zasady równowagi instytucjonalnej	285
3.3.	Zasada autonomii instytucjonalnej	289
3.4.	Zasada kooperacji międzyinstytucjonalnej	290
3.5.	Zasada jednostkowego (enumeratywnego) upoważnienia	291
4.	Ogólne zasady prawa	292
4.1.	Uwagi wstępne	292
4.2.	Zasady ogólne prawa UE wywiedzione z prawa państw członkowskich	296
4.3.	Zasady ogólne prawa UE wywiedzione z prawa międzynarodowego	296
4.4.	Zasady ogólne prawa UE wywiedzione z traktatów założycielskich	297
4.4.1.	Zasada niedyskryminacji	297
	• Uwagi wstępne	297
	• Wybrane orzeczenia dotyczące zasady niedyskryminacji ...	298

ROZDZIAŁ VI 307

WSPÓLNOTOWY PORZĄDEK PRAWNY..... 307

1.	Źródła prawa wspólnotowego	307
1.1.	Umowne prawo wspólnotowe	313
1.2.	Rozporządzenie	317

1.3.	Dyrektywa	318
1.4.	Decyzja	323
1.5.	Zalecenie i opinia	325
1.6.	Decyzje <i>sui generis</i>	327
2.	Wspólnotowy tryb prawodawczy	328
2.1.	<i>Ius tractatuum</i>	328
2.2.	Postępowanie z projektami wspólnotowych uchwał	331

ROZDZIAŁ VII

INTEGRACJA POLITYCZNA	341
------------------------------------	------------

ROZDZIAŁ VIII

UNIA GOSPODARCZA I MONETARNA	357
---	------------

ROZDZIAŁ IX

OBYWATELSTWO EUROPEJSKIE	375
---------------------------------------	------------

ROZDZIAŁ X

SWOBODNY PRZEPŁYW TOWARÓW, OSÓB, USŁUG I KAPITAŁU	381
--	------------

1.	Wprowadzenie	381
2.	Źródła wspólnotowego prawa gospodarczego	382
3.	Podstawowe etapy integracji gospodarczej	384
4.	Swobodny przepływ towarów	386
5.	Swobodny przepływ osób	406
5.1.	Swoboda przepływu pracowników	406
5.2.	Swoboda przedsiębiorczości	415
5.3.	Wzajemne uznawanie kwalifikacji zawodowych i dyplomów w państwach UE	424
5.4.	Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego	428
5.5.	Przepływ innych osób	432
5.6.	Swobodny przepływ usług	432
7.	Swobodny przepływ kapitału	448

WSPÓLNOTOWE PRAWO KONKURENCJI	455
1. Pojęcie prawa konkurencji	455
2. Konkurencja w ujęciu ekonomicznym	456
2.1. Prawo konkurencji a ekonomia	456
2.2. Podstawowe pojęcia ekonomiczne	456
2.3. Struktury rynku	457
2.3.1. Konkurencja doskonała	457
2.3.2. Konkurencja niedoskonała	460
• Ogólna charakterystyka konkurencji niedoskonałej	460
• Konkurencja monopolistyczna	460
• Oligopol	460
• Monopol	462
2.4. Konkurencja a innowacje	463
2.5. Struktura rynku a interes publiczny	464
3. Kształtowanie się nowoczesnego prawa konkurencji	465
4. Debata Harvard v. Chicago	466
5. Aksjologia wspólnotowego prawa konkurencji	468
6. Zakres stosowania wspólnotowego prawa konkurencji	470
7. Wspólnotowe a krajowe prawo konkurencji	471
8. Wspólnotowe a krajowe organy ochrony konkurencji	473
9. Współpraca Komisji z sądami krajowymi	477
10. Decyzje Komisji w sprawach dotyczących art. 81 i 82 TWE	478
11. Pojęcie przedsiębiorstwa	484
12. Zmowa kartelowa	487
12.1. Ogólna charakterystyka zakazu zmywy kartelowej w prawie wspólnotowym	487
12.2. Porozumienia między przedsiębiorstwami	487
12.3. Praktyki uzgodnione	488
12.4. Decyzje związków przedsiębiorstw	489
12.5. Cel lub skutek w postaci zapobieżenia, ograniczenia lub zakłócenia konkurencji	491
12.6. Porozumienia o mniejszym (bagatelny) znaczeniu	492
12.7. Porozumienia poziome i pionowe	494
12.7.1. Porozumienia poziome	494
12.7.2. Porozumienia pionowe	496
12.8. Sankcja nieważności	497
12.9. Art. 81 ust. 3 TWE	498
Ad. a) korzyści związane z podniesieniem efektywności	499

Ad. b) niezbędność ograniczeń	499
Ad. c) udział konsumentów w korzyściach	499
Ad. d) eliminowanie konkurencji	500
12.10. Konkurencja cenowa i poza cenowa	500
12.11. Art. 81 ust. 3 TWE a nadużycie pozycji dominującej	500
12.12. Bezpośredni skutek art. 81 ust. 3 TWE	501
12.13. Zwolnienia grupowe	501
14. Nadużycie pozycji dominującej	503
14.1. Ogólna charakterystyka art. 82 TWE	503
14.2. Dominacja	504
14.3. Wspólna dominacja	507
14.4. Istotna część rynku wspólnotowego	507
14.5. Pojęcie nadużycia pozycji dominującej	508
14.5.1. Nadużycia cenowe	509
14.5.2. Sprzedaż wiązana	510
14.5.3. Odmowa zawarcia umowy – doktryna niezbędnej infrastruktury	511
14.6. Stosunek pomiędzy art. 81 i 82 TWE	512
15. Kontrola koncentracji przedsiębiorstw	513
15.1. Koncentracja kapitału	513
15.2. Normatywna definicja koncentracji	514
15.3. Zakres zastosowania wspólnotowego prawa konkurencji do koncentracji przedsiębiorstw	515
15.4. Dopuszczalność stosowania prawa krajowego	517
15.5. Kryteria zgodności koncentracji z prawem wspólnotowym	517
15.6. Kompetencje decyzyjne Komisji	518
16. Pomoc publiczna	521
16.1. Pomoc publiczna a konkurencja	521
16.2. Pomoc zakazana	522
16.3. Pomoc dozwolona	523
16.4. Pomoc, która może być uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem... ..	524
16.5. Mechanizmy nadzoru	525
17. Zasady funkcjonowania przedsiębiorstw publicznych	526

ROZDZIAŁ XII

STOWARZYSZENIE I PRZYSTĄPIENIE DO UNII EUROPEJSKIEJ	529
1. Stowarzyszenie z Unią	529
2. Przystąpienie do Unii	534

KONSTYTUCYJNOPRAWNY WYMIAR CZŁONKOSTWA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W UNII EUROPEJSKIEJ	539
1. Wprowadzenie	539
2. Droga Polski do Unii Europejskiej	540
3. Konstytucja RP a przystąpienie Polski do Organizacji Międzynarodowej ..	543
4. Relacje między prawem Unii Europejskiej a prawem polskim – najważniejsze problemy w okresie dwóch lat od uzyskania członkostwa ..	547
5. Postanowienia konstytucji RP odnoszące się do relacji między prawem krajowym a prawem wspólnotowym i międzynarodowym	554
6. Kwestia suwerenności Rzeczypospolitej Polskiej jako państwa członkowskiego Unii Europejskiej	556
7. Rola orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości i Sądu pierwszej instancji oraz Sądów krajowych w stosowaniu prawa wspólnotowego	560
8. Reprezentacja Polski w organach Unii Europejskiej	562
9. Perspektywa ratyfikacji Konstytucji Europejskiej w Polsce	564